

"ยูกิยะนะจิ"

กัญญา มัทธู

ขาวเป็นพุ่มราวหิมะ

▲ กลีบดอกกลมเล็ก สีขาวสะอาดเป็นเอกลักษณ์ประการหนึ่งของยูกิยะนะจิ

เมษายน เป็นเดือนที่ผู้คนในญี่ปุ่นเฝ้ารอคอย หลังจากที่ต้องทนอากาศหนาวเย็น มากกว่า 4-5 เดือนเต็มๆ หนึ่งในดอกไม้ที่เป็นสัญญาณเตือนว่าฤดูใบไม้ผลิที่อบอุ่นมาเยือนแล้ว คือดอก **"ยูกิยะนะจิ"**

ยูกิยะนะจิ เป็นไม้พุ่มต้นเตี้ยสูงราว 1 เมตร สายพันธุ์เดียวกับกุหลาบ มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า "โคะโงะเมะซากุระ" (ซากุระเม็ดข้าวสาร) เมื่อแตกกิ่งเต็มที่ กิ่งจะยาวเลื้อยลงด้านล่าง บางครั้งยาวถึง 2 เมตร เติบโตตามริมแม่น้ำหรือโชดหินตั้งแต่ทิศเหนือของเกาะฮอนชูไล่ไปจนถึงเกาะคิวชูทางใต้ของประเทศ ใบเรียวยาวราว 2-3 เซนติเมตร แตกใบหลังจากที่เริ่มออกดอกได้สักพัก ตัวดอกเป็นสีขาวสะอาด มีกลีบ 5 กลีบกลมๆ เส้นผ่าศูนย์กลางดอกราว 4-8 มิลลิเมตร เล็กจิ๋วมาก ยามบานเต็มทีมองมาแต่ไกลจะเห็นเป็นพุ่มสีขาวดั่งหิมะ ปกคลุมผิวดินสมดังชื่อ "ยูกิ" (หิมะ) "ยะนะจิ" (ต้นหลิว) จากชื่อภาษาจีนที่ใช้คำว่า 「噴雪花」 (ฟงเซตสูกะ) ซึ่งมีคำว่า "หิมะ" (雪)

เหมือนกัน จึงเชื่อกันว่าดั้งเดิมเป็นไม้ดอกที่มีถิ่นฐานในประเทศจีน ก่อนที่จะแพร่หลายเข้ามาในญี่ปุ่น เป็นไปได้ว่าประวัติของมันอาจจะไม่เก่าแก่นักเพราะไม่พบชื่อในกวีนิพนธ์หรือเพลงโบราณหรือกลอนในสมัยเอโดะเลย เพิ่งจะมาปรากฏในกลอนไฮกุสมัยหลังๆ มานี้ แต่จากการที่ยูกิยะนะจิเป็นไม้ดอกที่เลี้ยงง่าย ไม่กินที่ สวยงาม และยังเปลี่ยนสีในฤดูใบไม้ร่วง ทำให้ผู้คนในปัจจุบันนิยมนำไปปลูกเป็นไม้ประดับสวนทั้งในสวน และริมรั้ว และยังเป็นดอกไม้สำหรับจัดโต๊ะบะนะจิอีกด้วย

นักแต่งสวนแนะนำว่าถึงแม้ว่ายูกิยะนะจิที่ปลูดยังงั้นไว้มิถุนแล้วจะมีกิ่งก้านยาวไม่เกิน 2 เมตรก็ตาม แต่หากไม่ตัดกิ่งหรือดูแลบ้าง กิ่งก็จะโตอ้วน และสาๆ ทำให้ความอ่อนช้อยโดยธรรมชาติจางลง ดังนั้นหลังดอกโรยไปราวปลายเดือนเมษายนจึงควรแต่งกิ่งโดยเลือกตัดจากโคนกิ่งเก่าๆ ออกไป และหากกอใดที่โตเกินไปก็ควรถอนรากถอนโคน เอากิ่งใหม่มาลงแทนราวเดือนมกราคมหรือกุมภาพันธ์ผู้ที่เรียนการจัดดอกไม้เคะบะนะหลายคนก็พูดเป็นเสียงเดียวกันว่าถูกใจกิ่งดอกยูกิยะนะจิมาก เพราะดอกสีขาวเล็กๆ น่ารักมักเริ่มบานก่อนดอกไม้อื่นๆ ในฤดูใบไม้ผลิ พอนำมาจัดแซมกับดอกไม้อื่นจะให้ความรู้ใจ และสีขาวยังเป็นสีแบบคราวนด์ที่ตีอีกด้วย

▲ ริมรั้วบ้านก็มักพบยูกิยะนะจิบ่อยๆ

▲ กิ่งก้านเลื้อยยาวราวไม่เกิน 2 เมตรดูอ่อนโยน ตัดกับสีชมพูสดของเบะนิชิ ตะระซากุระ

▲ สวน Haradani-en ในเกียวโตชมได้งามระหว่างต้นถึงกลางเดือนเมษายน ทุกปี

▲ ในวันที่ท้องฟ้าสีคราม ยูคิยะนะจิและดอกไม้อื่นๆคือสีสันของฤดูใบไม้ผลิของสวน Haradani-en

ดอกยูคิยะนะจิ หมายถึง “ความรัก” “ความพยายามให้ผู้อื่นยินดี” “ความอ่อนโยน” เหมาะสมกับสีสัน และเอกลักษณ์ของมันอย่างมากทั้งยูคิยะนะจิ ซากุระ คาเมลเลีย บ๊วย โบตัน ฯลฯ ซึ่งจะทยอยบานในฤดูใบไม้ผลิตามลำดับนั้น ต่างก็เป็นดอกไม้ที่โรยไปอย่างรวดเร็วภายในราวสองสัปดาห์หลังแรกบาน และน่าแปลกใจตรงที่คนญี่ปุ่นใช้คำศัพท์ที่สุนทรีย์บรรยายการโรยของดอกไม้เหล่านี้แตกต่างกันไปตามธรรมชาติของมัน ดังนี้

- 梅 散りしおれる อุเมะ จิริชิโอะระรุ ดอกบ๊วยแห้งโรย
- 椿 落ちる ทสึบะคิ โอะจิรุ คาเมลเลียหล่นจากหัว
- 桜 舞う ซากุระ มะอุ ซากุระปลิวไสว
- 牡丹 くずれる โบะตัน คุซุระรุ โบตันโรยเฉา
- 雪柳 吹雪く ยูคิยะนะจิ ฟุบุคุ ยูคิยะนะจิปลิวว่อน

ยูคิยะนะจิ งามดังหิมะที่ปกคลุมพื้นดินเมื่อแรกบาน และยามโรยก็ปลิวว่อนดังพายุหิมะเบาๆ ประทับใจทุกปีที่ได้เห็น ถึงแม้มันจะเป็นดอกไม้พุ่มเตี้ยๆ รอบๆ ต้นซากุระบ้างหรือเป็นเพียงแบคกราวนด์ช่วยให้ดอกไม้สีสดๆ ดูเด่นขึ้นบนฉากกันดอกไม้ก็งาม

1

2

3

4

1. โดยทั่วไป ยูคิยะนะงิจะเริ่มมีดอกก่อน ใบจึงจะตามมา แต่ก็มีบางพันธุ์ที่ใบผลิก่อน ดอกจึงตามมาทีหลัง
2. ยูคิยะนะงิเลี้ยงดูง่าย พบได้ทั่วไปทุกสวนสาธารณะ
3. กับดอกโทะสะมิซึกิ
4. ที่สวนพฤกษศาสตร์ Hattori Ryokuchi

สถานที่ชมดอกยูคิยะนะงิที่มีชื่อเสียง

1) สวน Haradani-en ในเกียวโต เดิมเป็นปารุรัง ต่อมาในสมัยเมจิ ตระกูลมูระซะได้เข้าไปบุกเบิกทำป่าสน และปลูกซากุระพันธุ์ย่อยเรื่อยมา โดยมีดอกยูคิยะนะงิแซมอยู่ทุกจุด ชมได้งามจากราวต้นถึงกลางเดือนเมษายน สถานที่ที่ใกล้ที่สุด คือ Saiin/Hankyu Kyoto Line จากนั้นต่อแท็กซี่ไปอีกราว 15 นาที

2) ด้านริมคูชั้นนอกของ Osaka Castle Park บริเวณใกล้สถานีโทรทัศน์ NHK โอซาก้า มียูคิยะนะงิเรียงรายอยู่ใต้ต้นซากุระราวเกือบหนึ่งร้อยกอ ชมได้งามจากปลายเดือนมีนาคม ถึงกลางเดือนเมษายน เดินราว 10 นาทีจากสถานี Tanimachi 4 Chome / Tanimachi Line, Chuo Line

3) วัด Kairyo-ji จังหวัดนาราเป็นที่รู้จักกันในนามของ “ยะมะโตะอิจิ โนะ ยูคิยะนะงิ” หรือ “แหล่งชมยูคิยะนะงิอันดับหนึ่งของนารา” บานพร้อมซากุระราวต้นถึงกลางเดือนเมษายน ราว 10 นาทีโดยแท็กซี่จากสถานี Nara / Kintetsu Line

